

ХАРАКТЕРИСТИКА РИНКОВИХ СТРУКТУР

Ас. Сотник В.О., студент гр. Едп-01 Руденко Р.О.

Підприємства постійно знаходяться в умовах конкуренції у процесі своєї життєдіяльності, а також у ринкових відносинах між суб'єктами економічної діяльності.

Ринок - це саморегулююча, заснована на економічній свободі система відносин між продавцем і покупцем з приводу обміну, купівлі-продажу товарів (послуг) [1].

Структура ринку - це сукупність тих якісних характеристик, з урахуванням яких фірми визначають свою поведінку на ринку [2].

Сучасний ринок має багаторівневу і розподілену структуру, що в свою чергу характеризує її сукупністю окремих елементів ринку, що взаємодіють між собою. Складовими ринку є елементи, які забезпечують безперервний процес відтворення та економічну ефективність в процесі життєдіяльності. Це і зумовлює різноманітність його типів (класифікацію) та різну структуру ринку.

Наведемо приклади та характеристики деяких основних елементів ринкових відносин.

Ринок праці (робочої сили) є головною складовою сучасної ринкової економічної системи. Він являє собою систему економічних відносин, що формуються на вартісних принципах між підприємцями-роботодавцями (власниками засобів виробництва) та найманими працівниками (власниками робочої сили) по задоволенню попиту перших на товар - робочу силу і потреб інших в роботі за наймом як джерела засобів, необхідних для відтворення робочої сили.

Наступним за значенням ринком в розвиненій сучасній ринковій системі є ринок засобів виробництва, що орієнтується на задоволення потреб виробництва. Ринок засобів виробництва являє собою систему економічних відносин, які формуються на вартісній основі між різними суб'єктами підприємницької діяльності по організації, купівлі-продажу засобів виробництва (машин, устаткування, обладнання, енергії, палива, сировини, матеріалів і т.п.). Його суб'єктами виступають фізичні та юридичні особи, що займаються підприємницькою діяльністю [3].

З ринком засобів виробництва тісно пов'язаний ринок споживчих товарів і платних послуг. Ринок товарів споживання та послуг - система економічних відносин, які формуються на вартісній основі між виробниками (продавцями) та споживачами (покупцями) з організації, купівлі-продажу споживчих товарів і послуг. Він безпосередньо відображає попит і пропозицію предметів споживання і послуг. Суб'єктами цього ринку виступає все населення, тому основну частину економічних благ люди купують саме на такому ринку.

Складовою частиною ринкової економіки є і фінансовий ринок. Фінансовий ринок являє собою сукупність економічних відносин, що стосуються купівлі-продажу будь-яких фінансових ресурсів. Він охоплює ринки валюти, цінних паперів, кредитів, інвестицій (капіталів) [3].

На фінансовому ринку комерційні та інвестиційні банки, страхові компанії, пенсійні фонди виступають продавцями капіталу, а підприємницькі структури, держава (уряд) і населення – покупцями. Вони можуть виступати і продавцями даного товару.

Важливим елементом фінансового ринку є ринок цінних паперів. Цей ринок характеризує кредитні відносини та відносини власності. Цінні папери виступають об'єктами цього ринку (до них відносять: акції, облігації, ощадні сертифікати, векселі і т.п., які мають власну вартість і можуть розміщуватися, звертатися (продаватися-купуватися) і погашатися на фондовому ринку). Суб'єктами відносин на ринку цінних паперів є його учасники, що здійснюють емісію та інші операції з цінними паперами.

Валютний ринок являє собою систему економічних відносин з купівлі-продажу іноземних валют. Цей ринок має сприяти розширенню доступу до валютних ресурсів для всіх суб'єктів господарської діяльності.

Ринок інтелектуального продукту (капіталу) є сукупністю економічних відносин між різними суб'єктами господарської діяльності з організації купівлі-продажу та використання інтелектуального капіталу (до них відносять ліцензій, патентів, програм для ЕОМ, товарних знаків і торгових марок, авторських прав, інформаційних послуг і т.д).

Важливу роль в сучасній ринковій системі відіграє ринок інформації. Товаром цього ринку є інформація про конкурентів, особливості організації виробництва, рівень витрат виробництва, їх структура, рівень запасів, а також теле і радіореклама т.д.

Страховий ринок - це сукупність соціально-економічних відносин щодо організації надання, купівлі-продажу страхових послуг [3].

1. Гринчуцький В. І., Карапетян Е. Т., Погрішук Б. В. «Економіка підприємства»: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 304 с.
2. Ковальчук І.В. «Економіка підприємства»: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 679 с.
3. Федоренко В.Г., Діденко О.М., Руженський М.М., Іткін О.Ф. «Політична економія»: Підручник / За науковою ред. д.е.н. проф. В.Г. Федоренка. – К.: Алерта, 2008. – 487 с.

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 224-226.